

تمرین‌های مربوط به فعل‌های ماضی بعید و ماضی التزامی

الف) مانند نمونه، جدول زیر را کامل کنید.

مصدر	ماضی ساده	ماضی استمراری	ماضی مستمر	ماضی بعید	ماضی التزامی	آینده
خواندن	اول شخص مفرد خواندم	دوم شخص مفرد می‌خواندی	سوم شخص مفرد داشت می‌خواند	اول شخص جمع خوانده بودیم	دوم شخص جمع خوانده باشید	سوم شخص جمع خواهند خواند
گفتن						
شنیدن						
دیدن						
گرفتن						
آوردن						

ب) در بیت‌ها و عبارات‌های زیر، فعل‌های ماضی بعید و ماضی التزامی را پیدا کنید.

- ۱- گفته بودم چو بیایی غم دل با تو بگویم
 ۲- یک‌جا، همه گمشدگان، یافته بودم
 ۳- گر در هوای وصلت، صد خرمن وجودم
 ۴- نگارا، چه خوش آشناها که کردی
 ۵- ای صمیمی‌ترین عالم کشف و شهود که از چشمانتان، فرشته می‌بارد، در همه جای هستی و در هر سوی زمان که نگاهی پاک بر آن گره خورده باشد.

ج) درستی و نادرستی پرسش‌های زیر را با علامت «X» مشخص کنید.

- ۱- در بیت زیر، ماضی التزامی به کار رفته است.
 «خوشتر آن باشد که سر دلبران»
 درست نادرست
 گفته آید در حدیث دیگران»
 ۲- در جمله چهارم بیت زیر، ماضی بعید وجود دارد.
 «دیدم به خواب خوش که به دستم پیاله بود»
 درست نادرست
 تعبیر رفت و کار به دولت، حواله بود»
 ۳- در مصراع دوم بیت زیر، ماضی التزامی وجود دارد.
 «ثناگوی تو باشد هر گیاهی»
 درست نادرست
 اگر سرچشمه زاینده باشی»
 ۴- در جمله اول عبارت زیر، ماضی التزامی وجود دارد.
 «اگر ما از گذشته شناختی نداشته باشیم از زمان حال که نتیجه گذشته است، چه شناختی می‌توانیم داشت؟»
 درست نادرست
 کایزد همه را هر چه کنند آرد پیش»
 ۵- در مصراع اول بیت زیر ماضی بعید وجود دارد.
 «صد بار ز من شنیده بودی کم و بیش»
 درست نادرست

د) جای خالی عبارت‌های زیر را با کلمه‌های مناسب، کامل کنید.

- ۱- در مصراع دوم بیت زیر، به ترتیب فعل‌های ..... و ..... به کار رفته‌اند.
 «درین بزم تا کی فروزد چراغت
 اگر شب نرفتی سحر رفته باشی»

۲- در جمله‌های دوم، چهارم و پنجم عبارت زیر به ترتیب فعل‌های ماضی .....، .....، ..... به کار رفته است.

«تو بر شانه ملایک نشستی و به منزلگاهی رسیدی که سفره‌ای از نور و سرور برایت گسترده شده بود و فرشتگان به تعظیم تو ایستاده بودند و سلام خدا را به تو ابلاغ می‌کردند.»

۳- دوم شخص جمع ماضی بعید و سوم شخص مفرد ماضی التزامی از مصدر «پرسیدن» به ترتیب ..... و ..... می‌باشد.

۴- در مصراع دوم بیت زیر، فعل ..... به کار رفته است.

«اگر از روندگانی، نفس از کسی طلب کن که به آب زندگانی ز فنا، رسیده باشی»

۵- ماضی بعید، از فعل «فهمیده شده باشد»، ..... است.

آرایه‌های ادبی

(درس: پیام‌آور رحمت)

۲۳- در همه گزینه‌ها تضاد وجود دارد به جز .....

- (۱) بی‌نیازیت را پیش از نیازمندی، غنیمت بدان.
- (۲) هم‌نشین نیک بهتر از تنهایی و تنهایی بهتر از هم‌نشین بد است.
- (۳) برادر خویش را نصرت کن اگر ظالم بود یا مظلوم.
- (۴) همواره برای تازگی و شکوفایی و شکوهمندی خود، بدان نیازمند است.

(درس: پیام‌آور رحمت)

۲۴- در کدام گزینه آرایه به کار رفته، نادرست است؟

- (۱) سخنان سرشار از حکمت پیامبر بزرگوار اسلام، مرز جغرافیایی و رنگ روزگار ویژه‌ای ندارد. ← کنایه
- (۲) پیام پیامبر (ص) گنجینه و آبشخوری است که انسانیت، همواره برای تازگی و شکوفایی خود، بدان نیازمند است. ← تشبیه
- (۳) مثل مؤمنان، جمله، چون یک تن است، چون یک اندام را رنجی رسد، همه اندام‌ها آگاهی یابند و رنجور شوند. ← تشخیص
- (۴) مؤمن برای رهایی از گناه و نافرمانی، بیش از گنجشک در قفس، تلاش می‌کند. ← ضرب‌المثل

تاریخ ادبیات

(درس: حکایت)

۲۵- کتاب ..... به تقلید از گلستان سعدی در قرن هشتم توسط ..... نوشته شده است.

- (۱) بهارستان - جامی (۲) منشیات - قائم‌مقام (۳) روضه خلد - مجد خوافی (۴) کلیله و دمنه - عنصرالمعالی

املا هم‌خانواده، مترادف و ...

(درس: پیام‌آور رحمت)

۲۶- در گروه کلمات زیر چند غلط املایی وجود دارد؟

- «تین دلنشین - پیغامبر اعظم - خداوند متعال - در امان ماندن - قهر کرد - خطبه‌ها - وصایای پیامبر - تازه‌گی و شکوفایی - سیمای ظاهر - مثل - پیامدهای ناگوار»
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

(درس: پیام‌آور رحمت)

۲۷- در کدام گزینه، تمام واژه‌ها، هم‌خانواده نیستند؟

- (۱) سعادت - سعد - مسعود - سعید
(۲) متعال - تعادل - متعالی - تعالی
(۳) ظلم - مظلوم - ظالم - مظالم
(۴) نصر - نصرت - ناصر - منصور

(درس: پیام‌آور رحمت)

۲۸- املاي کدام واژه‌ها از نظر نگارشی، مناسب نیست؟

- (۱) بی‌هنر - بی‌نهایت (۲) بی‌شمار - بی‌خرد
(۳) بی‌نوا - بی‌چاره (۴) بی‌هوش - بی‌غایت

(درس: پیام‌آور رحمت)

۲۹- در کدام گزینه واژه‌ای وجود دارد که مترادف آن، نادرست است؟

- (۱) خوشبختی ← سعادت / آواز ← طنین
(۲) بلندمرتبه ← متعال / دانش ← خرد
(۳) بهره بردن ← غنیمت شمردن / چهره ← سیما
(۴) آرزومند ← مشتاق / رنجور ← بیمار